

กฎกระทรวง

การดำเนินการสำหรับสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้

พ.ศ. ๒๕๖๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๓๕ และมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย แก้ไขเพิ่มเติม พระพุทธศักราช ๒๕๓๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“ประมวลข้อบังคับระหว่างประเทศ” หมายความว่า ประมวลข้อบังคับว่าด้วยการขนส่งสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ทางน้ำระหว่างประเทศ (International Maritime Dangerous Goods Code (IMDG Code)) ซึ่งกำหนดโดยองค์การทางทะเลระหว่างประเทศ

“สิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้” หมายความว่า ชั้นของสิ่งของและสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ ตามประกาศที่ออกตามมาตรา ๑๘๙ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

“ภาชนะ” หมายความว่า ถัง ถู ก่อง หรือสิ่งที่ใช้บรรจุสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ และหมายความรวมถึงบรรจุภัณฑ์ที่ใช้บรรจุภาชนะดังกล่าวด้วย

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมเจ้าท่า

ข้อ ๓ ภาชนะที่ใช้บรรจุสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ต้องมีความมั่นคงแข็งแรง รวมทั้งต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ได้ผลิตหรือจัดทำขึ้นตามระบบคุณภาพและมาตรฐานที่อธิบดีประกาศกำหนด และอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

(๒) พื้นผิวด้านในภาชนะต้องมีคุณสมบัติที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายเมื่อสัมผัสกับสิ่งของที่บรรจุในภาชนะนั้น

(๓) ทนทานต่อแรงดันของสิ่งของที่บรรจุ และการกระทบกระแทกตามปกติในการยก การขน การเคลื่อนย้าย และการจัดเก็บในการขนส่งทางน้ำ

(๔) ภาชนะเปล่าที่ผ่านการบรรจุสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้มาแล้ว จะต้องผ่านกระบวนการทำความสะอาดและทำให้แห้ง หรือมีการปิดไว้อย่างมิดชิดและมั่นคงในกรณีที่สามารถทำได้ โดยปลอดภัย ตามสภาพของสิ่งของที่เคยบรรจุในภาชนะนั้น

ข้อ ๔ วิธีการบรรจุสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ ต้องมีวิธีการบรรจุที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับสิ่งของที่บรรจุนั้น และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) การบรรจุก๊าซอัดในภาชนะ ต้องมีการบรรจุที่เหมาะสมกับสภาพของภาชนะที่บรรจุ

(๒) การบรรจุของเหลวในภาชนะ ต้องมีส่วนพ่องไว้ให้เพียงพอสำหรับการขยายตัวของของเหลวนั้น ณ อุณหภูมิสูงสุดระหว่างการขนส่งตามเส้นทางปกติ

(๓) การใช้วัสดุซึมซับหรือวัสดุบุงที่จัดทำขึ้นเพื่อรองรับหีบห่อของเหลวที่บรรจุในภาชนะที่ใช้สำหรับสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ในระหว่างการขนส่งและการจัดเก็บ ต้องมีลักษณะและคุณสมบัติ ดังนี้

(ก) สามารถลดความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายจากของเหลวในให้น้อยที่สุด

(ข) ต้องจัดไว้ในลักษณะที่สามารถป้องกันการเคลื่อนไหวของภาชนะที่ใช้สำหรับบรรจุสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ โดยหุ้มรอบภาชนะดังกล่าวอยู่ตลอดเวลา

(ค) มีปริมาณเพียงพอหรือมากพอที่จะซึมซับและรองรับของเหลวได้ ในกรณีที่สิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ที่บรรจุในภาชนะนั้นเกิดเหตุรั่วไหล

ข้อ ๕ ประเภทของภาชนะ มาตรฐานของภาชนะ การจัดให้มีและการรับรองการใช้รหัสสหประชาชาติ (United Nation Mark) และข้อปฏิบัติในการบรรจุสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

ข้อ ๖ ภาชนะที่ใช้บรรจุสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ต้องมีการจัดทำและแสดงเครื่องหมายที่ระบุถึงประเภทหรือชนิดของสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้นั้น โดยจะใช้และแสดงเพียงชื่อทางการค้าอย่างเดียวนั้นไม่ได้ รวมทั้งต้องมีเครื่องหมายที่เป็นตรา ฉลาก ป้าย หรือแผ่นสติกเกอร์เพื่อบ่งบอกถึงสภาพความอันตรายของสิ่งของที่บรรจุในภาชนะนั้นไว้อย่างชัดเจนเป็นการเฉพาะ เว้นแต่กรณีที่เป็นภาชนะที่ใช้บรรจุสารเคมีในปริมาณอันจำกัดและมีภาชนะที่ใช้บรรจุสารเคมีเดียวกันที่จะขนส่งเป็นจำนวนมากโดยสามารถจัดเก็บและยกขนเป็นหน่วยเดียวกันได้ อาจไม่ต้องจัดทำและแสดงเครื่องหมายดังกล่าวก็ได้

แบบหรือลักษณะของเครื่องหมาย และวิธีการแสดงเครื่องหมายตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

ข้อ ๗ การจัดเก็บและการจัดแยกสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ ต้องจัดเก็บและจัดแยกเพื่อให้เกิดความปลอดภัยและเหมาะสมตามประเภทหรือชนิดของสิ่งของนั้น โดยในการจัดเก็บ

สิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ซึ่งเมื่ออยู่รวมกันแล้วอาจทำให้เกิดระเบิด เปล่งไหม้ หรือเป็นอันตรายแก่เรือหรือบุคคลในเรือ ต้องมีการจำแนกประเภทและชนิดของสิ่งของดังกล่าวให้ถูกต้องครบถ้วน และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการขนถ่ายเคลื่อนย้ายและการจัดแยกตามกลุ่มความเข้ากันได้ตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

ข้อ ๘ การจัดเก็บและการจัดแยกสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ต่างประเภทหรือชนิดกันและไม่สามารถเข้ากันได้ หรือเมื่อจัดเก็บไว้ด้วยกันหรืออยู่ใกล้กันแล้วอาจทำให้เกิดระเบิด เปล่งไหม้ ปฏิกริยาเคมี หรือเป็นอันตรายแก่เรือหรือบุคคลในเรือ ให้จัดเก็บและจัดแยกสิ่งของดังกล่าวออกจากกันตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเป็นวัตถุระเบิดซึ่งมีความเสี่ยงอย่างร้ายแรง ยกเว้นเครื่องกระสุน ต้องเก็บไว้ในตลับที่ปิดไว้อย่างมั่นคงในระหว่างการขนส่ง โดยต้องจัดเก็บแยกจากขบวนจุดระเบิด

(๒) กรณีเป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าและสายไฟฟ้าในห้องหรือช่องระวางที่บรรจุทุกวัตถุระเบิด ต้องออกแบบและใช้งานในลักษณะที่ทำให้มีความเสี่ยงน้อยที่สุดในการเกิดเปล่งไหม้หรือระเบิด

ข้อ ๙ การขนส่งสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ที่เป็นวัสดุกัมมันตรังสี ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานและข้อกำหนดด้านการขนส่งสารกัมมันตรังสีของทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ โดยต้องไม่จัดวางไว้สิ่งของดังกล่าวในบริเวณเดียวกันหรือปะปนกับวัตถุระเบิด ก๊าซไวไฟ ของเหลวไวไฟ ของแข็งไวไฟ วัตถุที่ทำให้เกิดการลุกไหม้ได้เอง วัตถุที่ถูกน้ำแล้วให้ก๊าซไวไฟ วัตถุออกซิไดซ์และออร์แกนิกเปอร์ออกไซด์ และวัตถุกัดกร่อน รวมทั้งต้องจัดแยกจากบุคคล เครื่องอุปโภค พัสดุไปรษณีย์ และแผ่นฟิล์มถ่ายภาพด้วย

ข้อ ๑๐ การขนส่งสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ที่มีไอระเหยเป็นอันตราย ต้องจัดเก็บไว้ในที่ที่มีการระบายอากาศอย่างดีหรือบนนภากระวาง

ข้อ ๑๑ ในการขนส่งสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ ต้องจัดให้มีคู่มือกำหนดความปลอดภัยในการบรรจุสินค้า (Cargo Securing Manual) ที่เจ้าท่าให้ความเห็นชอบหรือรับรองแล้ว โดยตลอดเวลาระหว่างการขนส่งนั้นต้องทำการบรรจุ จัดเก็บในเรือ และรัดตรึงสินค้า หน่วยการขนส่งของสินค้า (Cargo Transport Unit) และตู้สินค้า (Freight Container) อย่างถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในคู่มือดังกล่าว

วิธีการจัดทำและขอความเห็นชอบหรือรับรองคู่มือกำหนดความปลอดภัยในการบรรจุสินค้า ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีประกาศกำหนด โดยต้องมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่าข้อเสนอแนะขององค์การทางทะเลระหว่างประเทศ

ข้อ ๑๒ ในการขนย้ายสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ที่อาจเกิดความร้อนในตัวเองหรืออาจเกิดการสันดาปในตัวเอง ต้องใช้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอเพื่อป้องกันการเกิดเปล่งไหม้ และในกรณีที่สิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้เป็นของเหลวไวไฟหรือก๊าซไวไฟ ต้องปฏิบัติตามคำเตือนพิเศษในเรื่องการเกิดเปล่งไหม้หรือการเกิดระเบิด ตามมาตรฐานในประมวลข้อบังคับระหว่างประเทศ

ข้อ ๑๓ การจัดให้มีเอกสารกำกับการขนส่งสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ที่ขนส่งในรูปแบบหีบห่อ หรือตู้สินค้า รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือรับรองการบรรจุหีบห่อ ให้ปฏิบัติโดยสอดคล้องตามคำแนะนำในประมวลข้อบังคับระหว่างประเทศ และต้องแจกจ่ายให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสิ่งของดังกล่าวได้ทราบด้วย

(๒) ให้ระบุประเภทหรือชนิดสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้สำหรับการขนส่งสิ่งของนั้น โดยจะใช้และแสดงชื่อทางการค้าเพียงอย่างเดียวไม่ได้

(๓) ให้ใช้เอกสารข้อมูลความปลอดภัย (Material Safety Data Sheet) ตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

(๔) กรณีการขนส่งในรูปแบบหีบห่อ เอกสารการขนส่งที่ผู้ขนส่งสิ่งของเป็นผู้จัดทำต้องมีหรือแนบคำรับรองหรือคำสำแดงว่า สิ่งของที่ส่งนั้นได้บรรจุหีบห่อและจัดทำและแสดงเครื่องหมายอย่างถูกต้อง และอยู่ในสภาพที่เหมาะสมสำหรับการขนส่ง

(๕) ผู้ที่รับผิดชอบและดำเนินการบรรจุหีบห่อหรือบรรจุสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ ต้องลงนามในคำรับรองการบรรจุสินค้าที่แสดงว่า สิ่งของในภาชนะนั้นถูกบรรจุและรัดตรึงอย่างถูกต้อง และสอดคล้องตามข้อกำหนดในประมวลข้อบังคับระหว่างประเทศ ทั้งนี้ คำรับรองดังกล่าวอาจรวมอยู่ในเอกสารตาม (๔) ก็ได้

(๖) เรือที่บรรทุกสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ ต้องมีรายชื่อของสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ (Proper Shipping Name) ในเอกสารสำแดงรายการสินค้า (Manifest) โดยต้องระบุแผนการจัดเก็บสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้บนเรือ (Stowage Plan) และตำแหน่งที่ตั้งของสิ่งของนั้น โดยอาจใช้แผนผังการบรรทุกสิ่งของในเรือที่ระบุชั้นและที่ตั้งของสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ทั้งหมดบนเรือแทนแผนการจัดเก็บและตำแหน่งที่ตั้งของสิ่งของดังกล่าวก็ได้

รายละเอียดและวิธีการจัดให้มีเอกสารกำกับตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด ทั้งนี้ การจัดให้มีเอกสารตามวรรคหนึ่งอาจกระทำในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

ข้อ ๑๔ เรือที่บรรทุกหรือขนถ่ายสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ต้องทอจดจอต ทำเรือที่มีเครื่องมือ อุปกรณ์ ลานพักสินค้า สิ่งอำนวยความสะดวก ผู้ปฏิบัติงานกับเรือ และมาตรการและแผนความปลอดภัยในการขนถ่ายสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ ที่เพียงพอและเป็นไปตามมาตรฐานที่อธิบดีประกาศกำหนด

ข้อ ๑๕ เรือที่บรรทุกหรือขนถ่ายสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ต้องทอจดจอต ทำเรือที่มีผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ขณะขึ้นหรือลงเรือ ทั้งนี้ ผู้ปฏิบัติงานดังกล่าวต้องมีความรู้และความสามารถเกี่ยวกับการขนถ่ายสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ตามวิธีการประเมินความรู้ความสามารถและหลักสูตรการฝึกอบรมตามที่อธิบดี ประกาศกำหนด

ข้อ ๑๖ ให้นายเรือหรือผู้ควบคุมเรือรายงานเหตุ กรณีสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ ตกหล่นหรือรั่วไหลจากเรือลงในทะเล หรือคาดว่าจะตกหล่นหรือรั่วไหลจากเรือลงในทะเล โดยไม่ชักช้า ต่อเจ้าท่า ตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด

กรณีมีการสละเรือ หรือไม่ได้รับรายงานจากเรือ หรือรายงานที่ได้รับจากนายเรือหรือผู้ควบคุมเรือ ตามวรรคหนึ่งมีรายละเอียดไม่ครบถ้วน ให้เจ้าท่าหรือผู้ครอบครองเรือหรือผู้ประกอบการเดินเรือ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๑๗ ในการประกาศกำหนดรายละเอียด วิธีการ มาตรฐาน หรือแนวทางสำหรับการปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้ ให้อธิบดีคำนึงถึงหลักเกณฑ์และมาตรฐานขององค์การทางทะเลระหว่างประเทศและประมวลข้อบังคับระหว่างประเทศ และต้องไม่เป็นภาระแก่ผู้ประกอบการโดยไม่จำเป็น

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

ศักดิ์สยาม ชิดชอบ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบันการขนส่งทางน้ำมีการขนส่งและการขนถ่ายสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ และหากเกิดอุบัติเหตุทางน้ำขึ้น โดยสภาพของสิ่งของดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สิน สภาพแวดล้อมทางน้ำ และทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ กรณีจึงมีความจำเป็นต้องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการขนส่งและการขนถ่ายสิ่งของเหล่านี้เพื่อลดหรือมิให้เกิดอันตรายและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นดังกล่าว ประกอบกับมาตรา ๑๙๐ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการบรรจุหีบห่อ การจัดเก็บ การจัดแยก การจัดทำ และแสดงเครื่องหมาย การจัดให้มีเอกสารที่จำเป็น และการขนถ่ายสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้